

Oppvekstmøte

FM Agder

2019-11-01

The Icelandic Prevention Model

Prevention is possible

Island

- Størrelse 103.000 km²
- Innbyggertall: Ca. 350.000
- Hovedstad: Reykjavik

Mt. Esja

Reykjavik-området

Situasjonen i midten av 90-årene

Bakgrunn

Island på 1990 – tallet:

- Høyt i Europa: alkohol blant ungdom (ESPAD m.fl.)
- Høyt på illegale rusmidler (cannabis)
- Forskere: «epidemiske størrelser» (*Harvey Milkman m.fl.*)
- Vold, ordensforstyrrelser, seksuelle overgrep ++
- Ungdom strømmet til Reykjavik i helgene, og sentrum en festscene.
- Utbredt «ungdomsfull» - ned til 15-16 års alder
- Reykjavik en utrygg by

Reykjavik: målrettet forebyggende arbeid

- 1990-årene: forebyggende handlingsplan/politikk
- Tiltak i alle sektorer i kommunen som jobbet med barn og unge
- Økt profesjonelt forebyggende ungdomsarbeid og utadrettet arbeid i nærmiljøene
- Profesjonell hjelp til ungdom med rusproblemer
- Frivillige organisasjoner
- **Nøkkel: sosial forskning og goodwill fra lokale myndigheter**

Gisli Arni Eggertsson
Municipality Prevention Specialist (ICSRA)

ICSRA -The Icelandic Centre for Social Research and Analysis

Inga Dora
Sigfusdottir,
forskningsdirektør

Youth in Iceland database 1992 - 2018

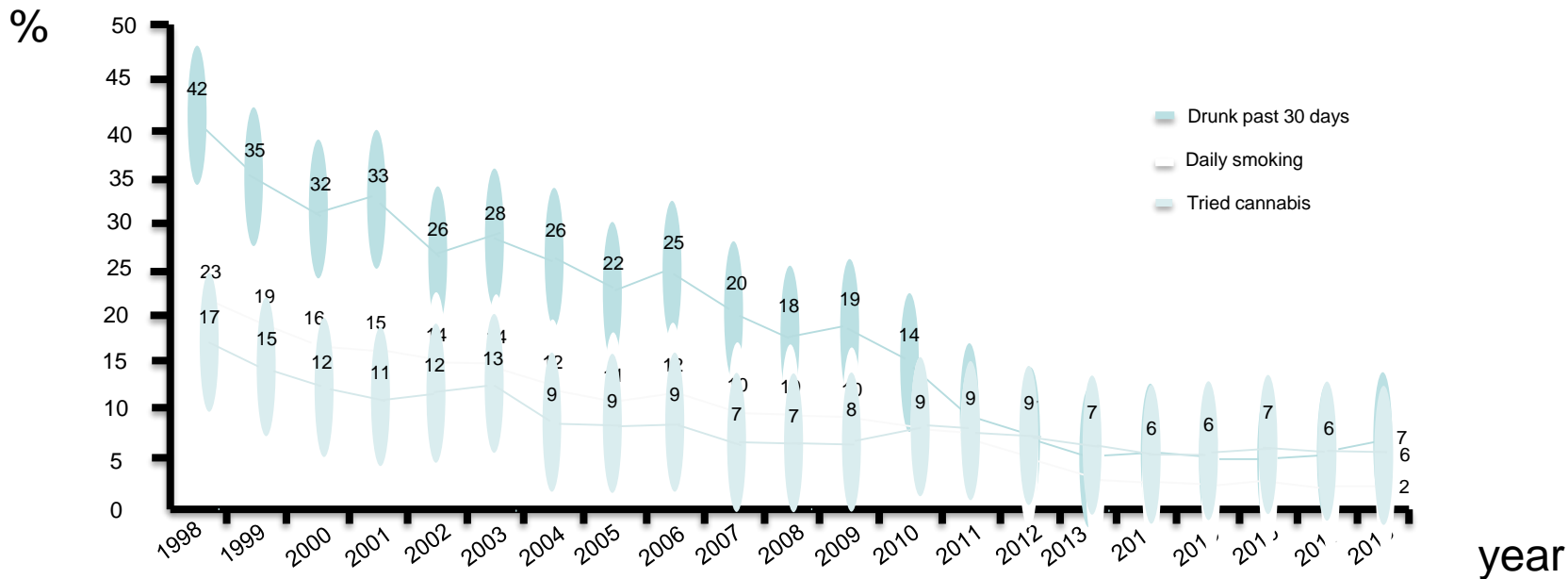
Data collections in schools

- 10 – 13 year old (since 2000) Primary school
- 14 – 16 year old (since 1992) Primary school
- 16 – 20 year old (since 1992) High-school

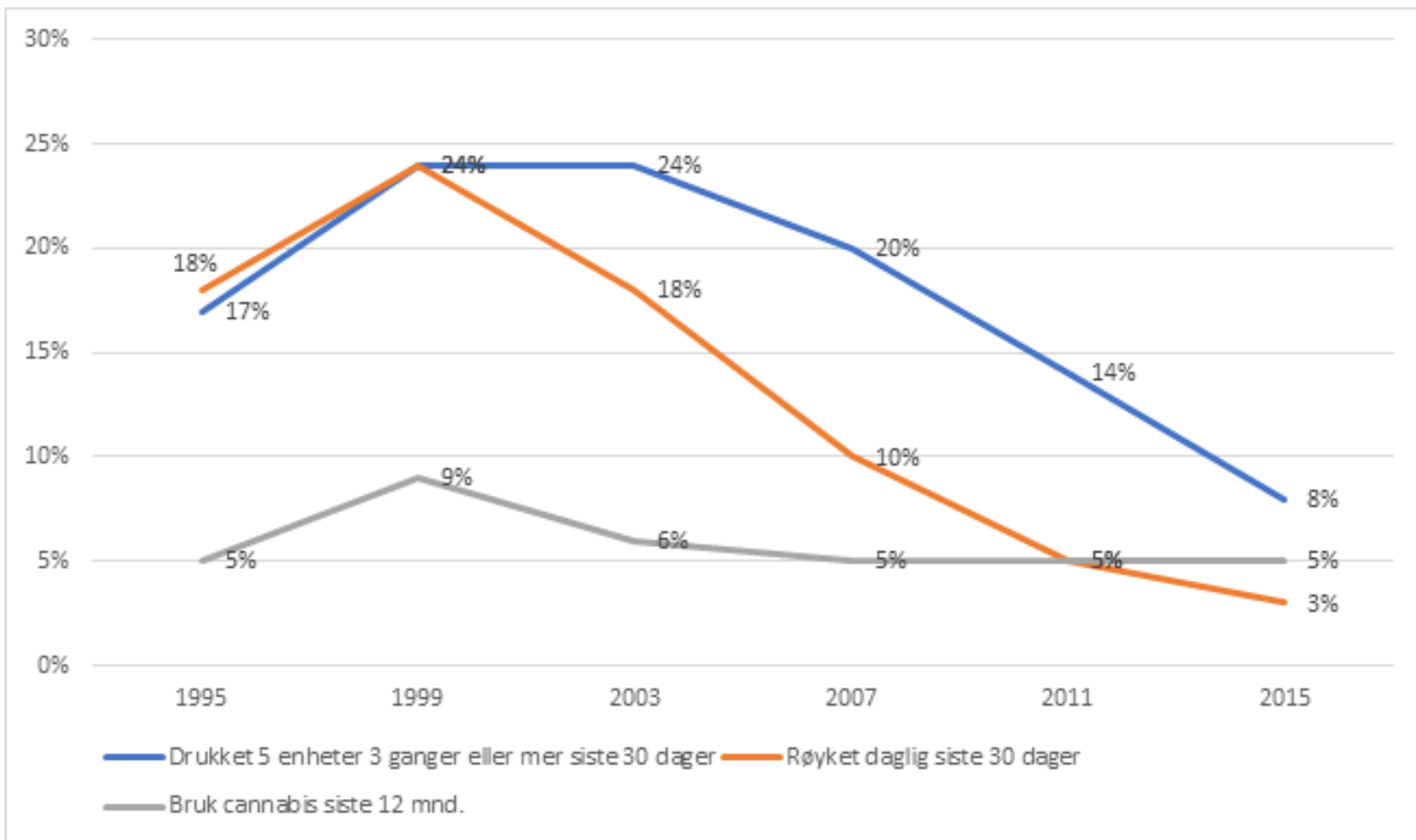
1992

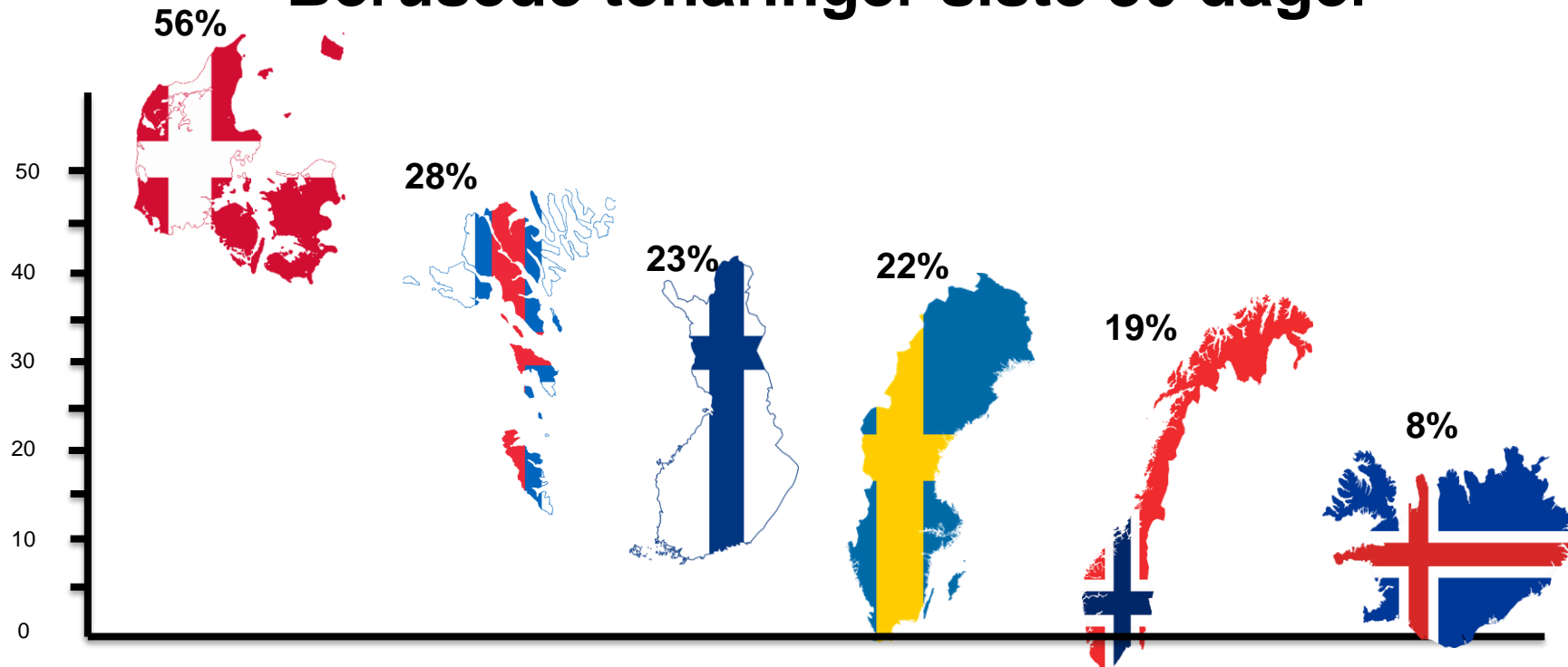
Island – positiv utvikling blant 15-16 åringer de siste 20 årene

Norge

Berusede tenåringer siste 30 dager

*ESPAD 2015

3 suksessfaktorer

1. Forskningsbasert praksis
2. Samfunnsbasert-tilnærming
3. Samarbeid mellom forskere, beslutningstakere og praktikere

Filosofi

**Universell forebygging
som grunnfundament**

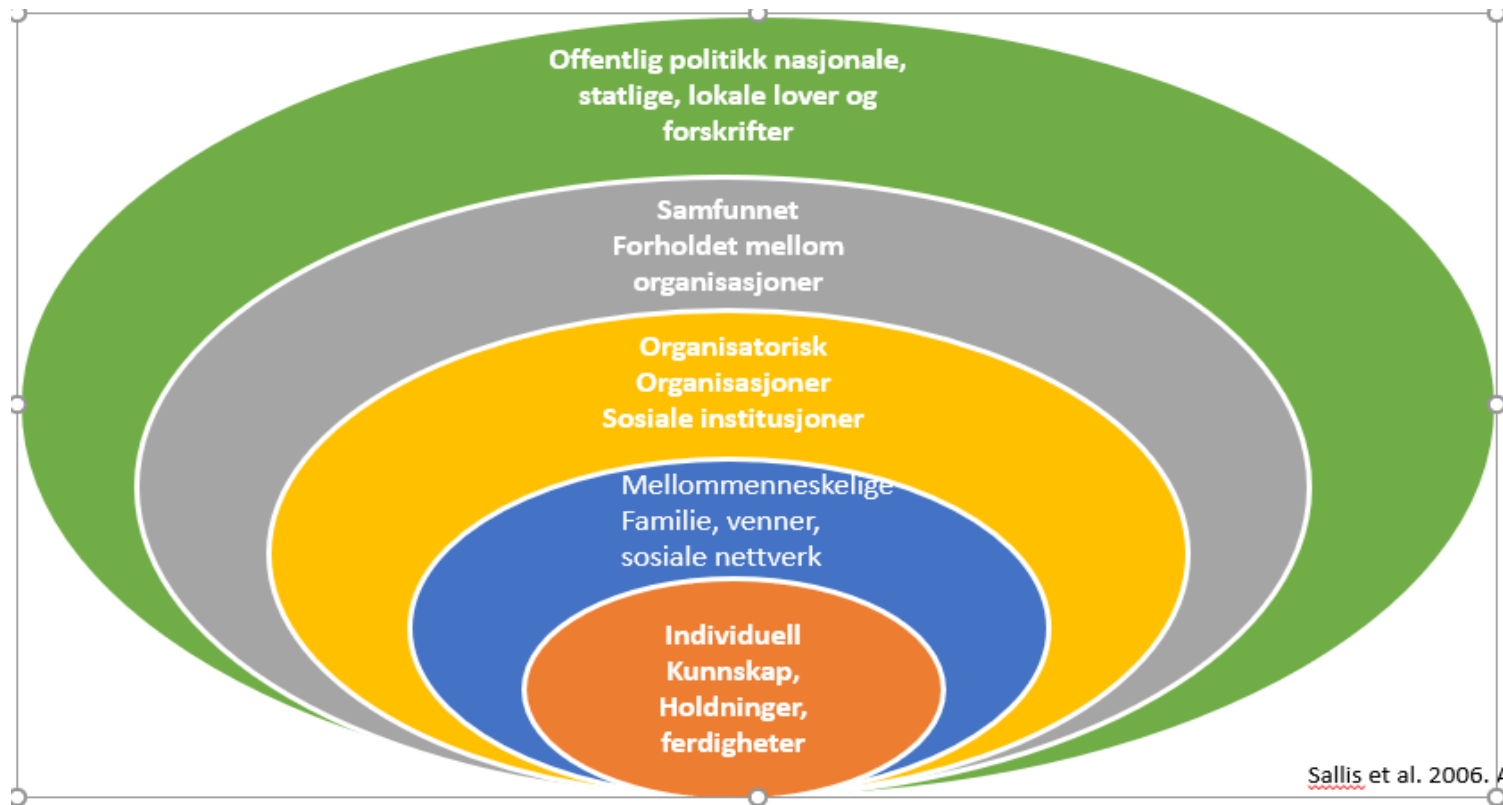
Ulike tilnærminger

Teorier om
miljømessige
årsaksammen-
henger

-

Teorier om
adferdsendring

Sosial/økologisk modell: Påvirkningsfaktorer

Eksempel på profiler – sosial risiko

Ungdom 1

- Bor i et belastet område med relativt høy kriminalitet
- Foreldre skilt, mor jobber i to lavtlønnsjobber
- Går i underfinansiert offentlig skole med dårlige resultater
- Barna blir ofte utsatt for rusmisbruk hjemme
- Har begrensede muligheter for deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter

Ungdom 2

- Bor i et middelklasseområde med lite kriminalitet
- Foreldre er samboende, og er begge heltidsarbeidende fagfolk
- Går i en godt finansiert offentlig skole med gode resultater
- Lite sannsynlig å bli utsatt for rusmisbruk hjemme
- Har muligheter for deltakelse i en rekke organiserte fritidsaktiviteter og aktiviteter i skolen

Hva er den idelle strategien for å forebygge rusmiddelbruk?

- Universelt – selektivt – indikativt
- **Forhindre eller forsinke rekruttering av nye brukere (primær forebygging, langsiktig)**

Hvorfor universell forebygging?

1. Tidlig rusdebut øker sannsynligheten for å utvikle alvorlige alkoholproblemer
2. Kost-nytte-analyser viser best avkastning på primærforebygging
3. Sunn fornuft

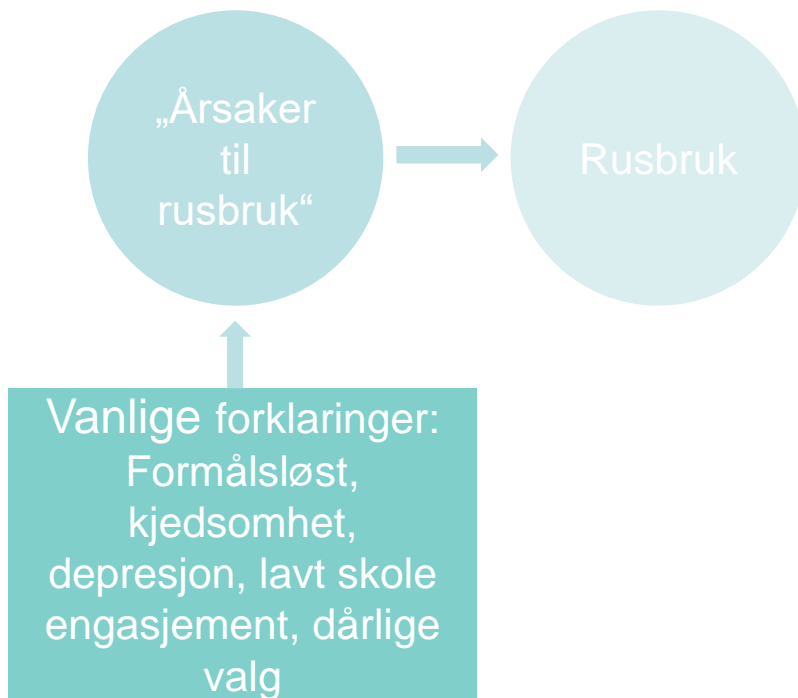

**Sentralt spørsmål i forbindelse med
universelt forebyggende arbeid**

Hvorfor begynner ungdom å bruke rusmidler?

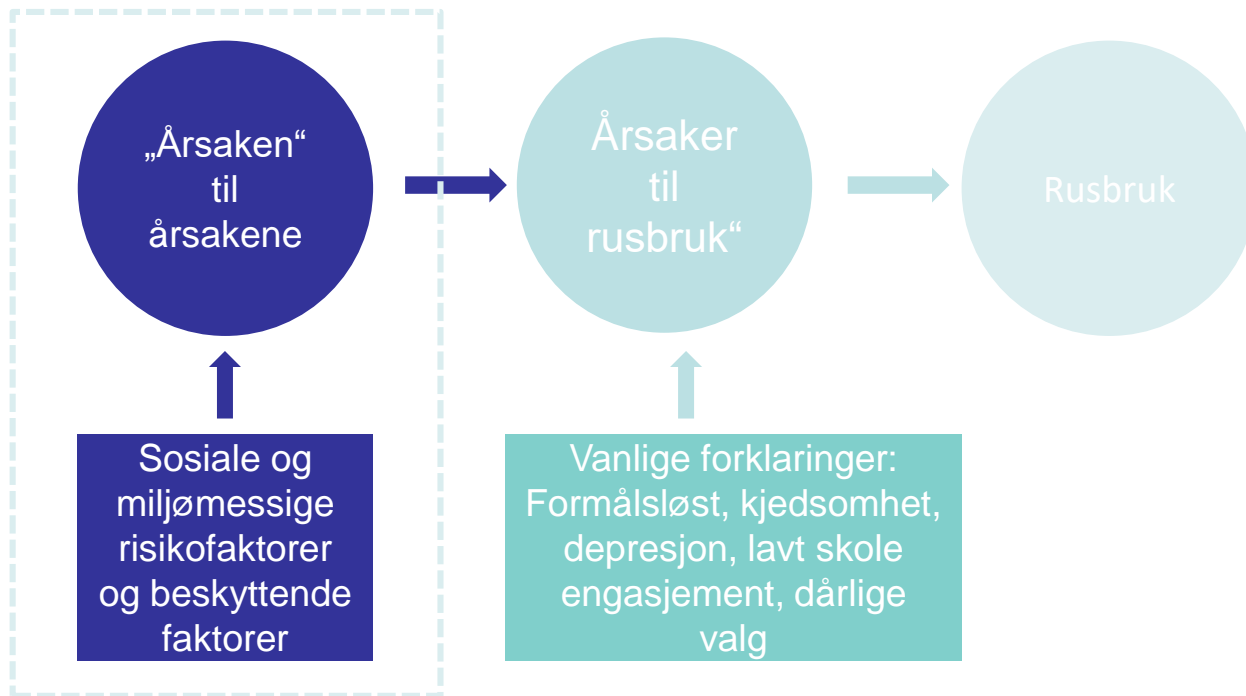
Årsaker til ungdoms rusbruk

- **Synspunkt 1. Individuelt ansvar:**

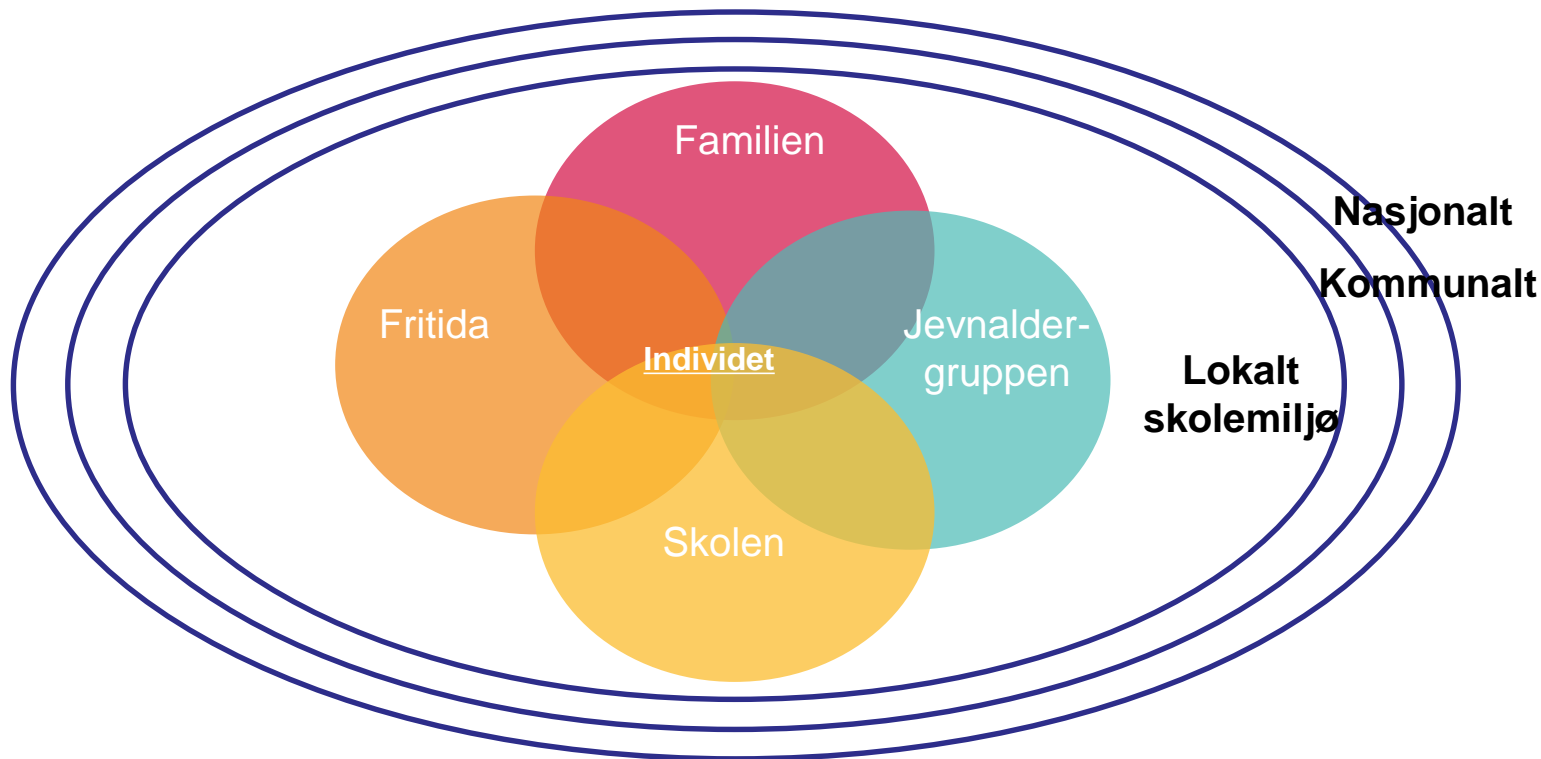

Grunnleggende årsaker til rusbruk

- **Synspunkt 2: Felleskapets ansvar**

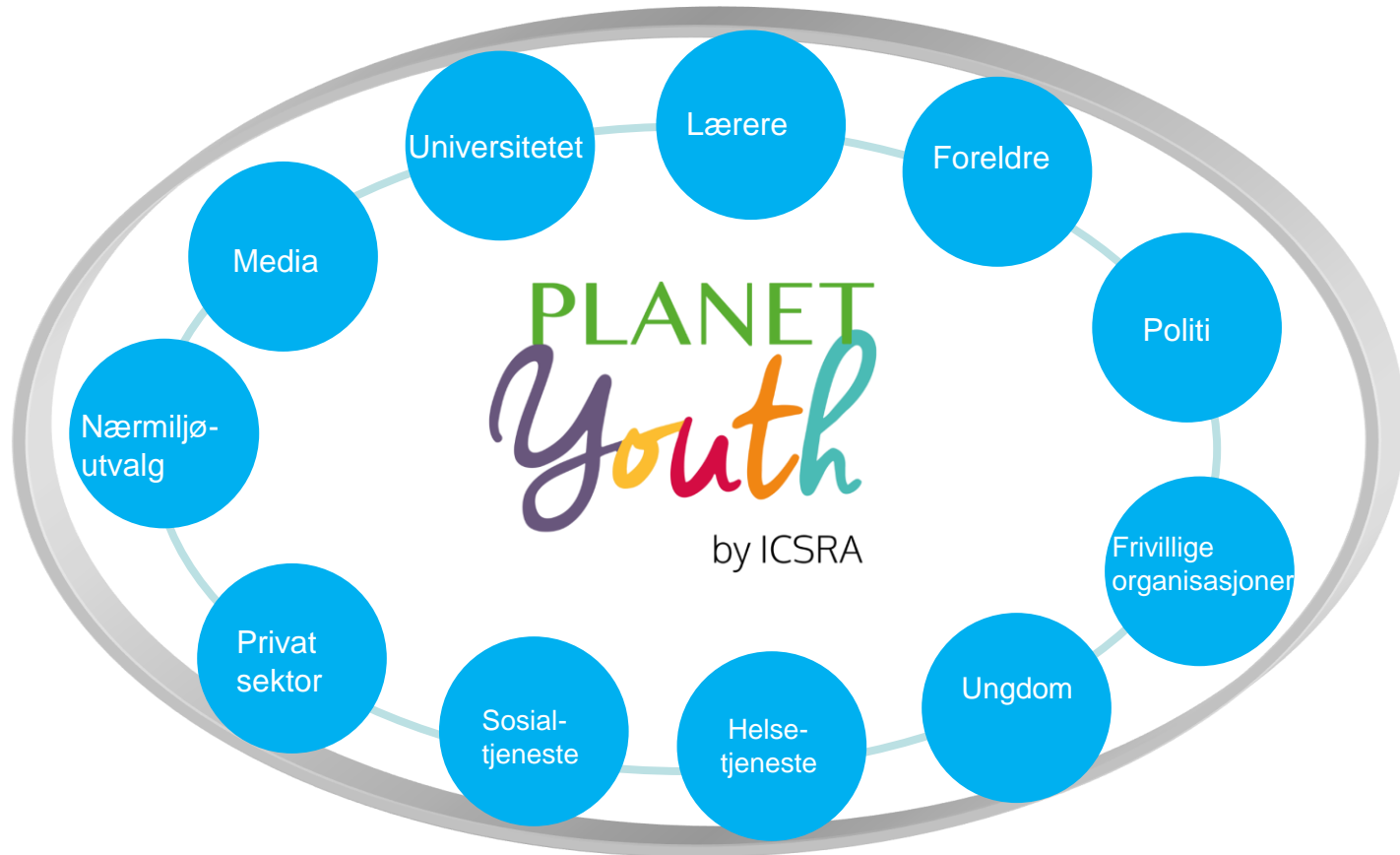
Islandsmodellen: Økologisk modell for forebygging

Interessenter - stakeholders

- Rundebordskonferanse (se foredrag fra Spania)
- Mer om hvordan

Rundebordkonferanser

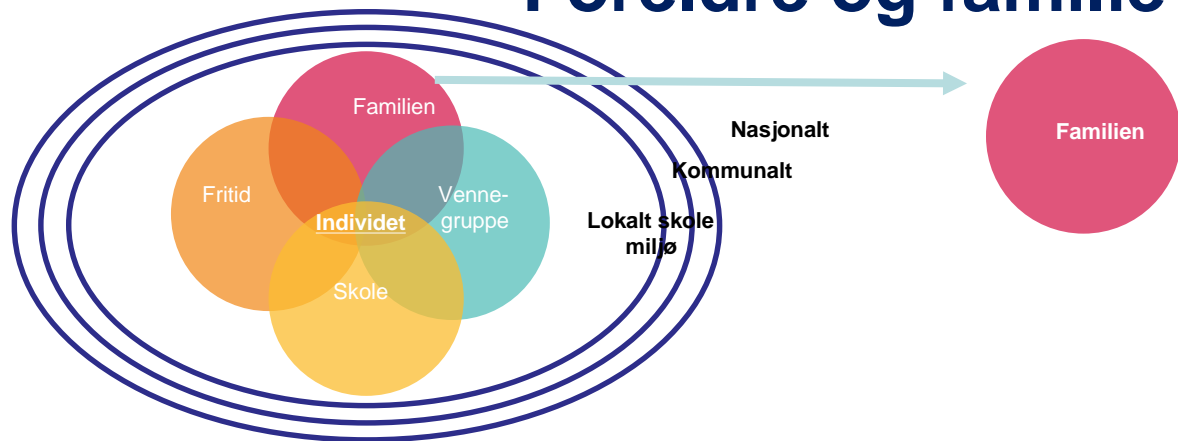
Team Ledere

Avdelinger

- Rusforebygging
- Ungdom
- Sosialtjeneste
- Idrett
- Helse
- Innbygger-organisasjoner

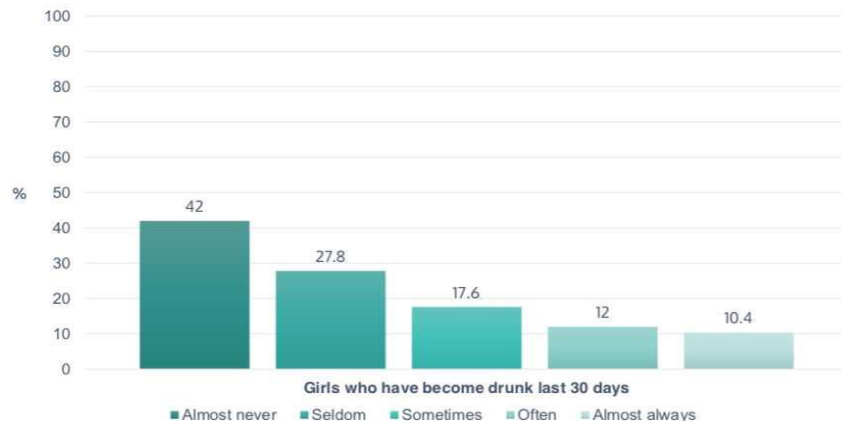
Risiko- og beskyttelsesfaktorer: Foreldre og familie

1. Tid sammen med foreldrene
2. Foreldreavtaler
3. Foreldrene følger med på barna
4. Foreldresamarbeid

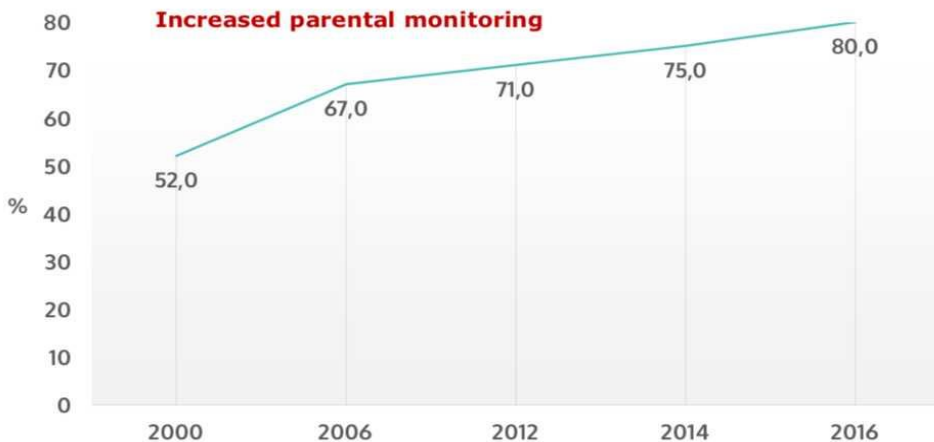
Mer tid sammen med foreldre – reduserer ungdomsfull

Strong connection between drinking alcohol and time spent with parents

Foreldrene vet hvor jeg er om kveldene

"My parents know where I am in the evenings"
(applies very or rather well to me) 9th and 10th grade

«Innetider»

Parents let's work together!

During the school period

- Children, 12 years old or younger, may not be outside their home after 20:00 pm.
- Children, 13 to 16 years of age, may not be outside their home after 22:00 pm.

During the summer

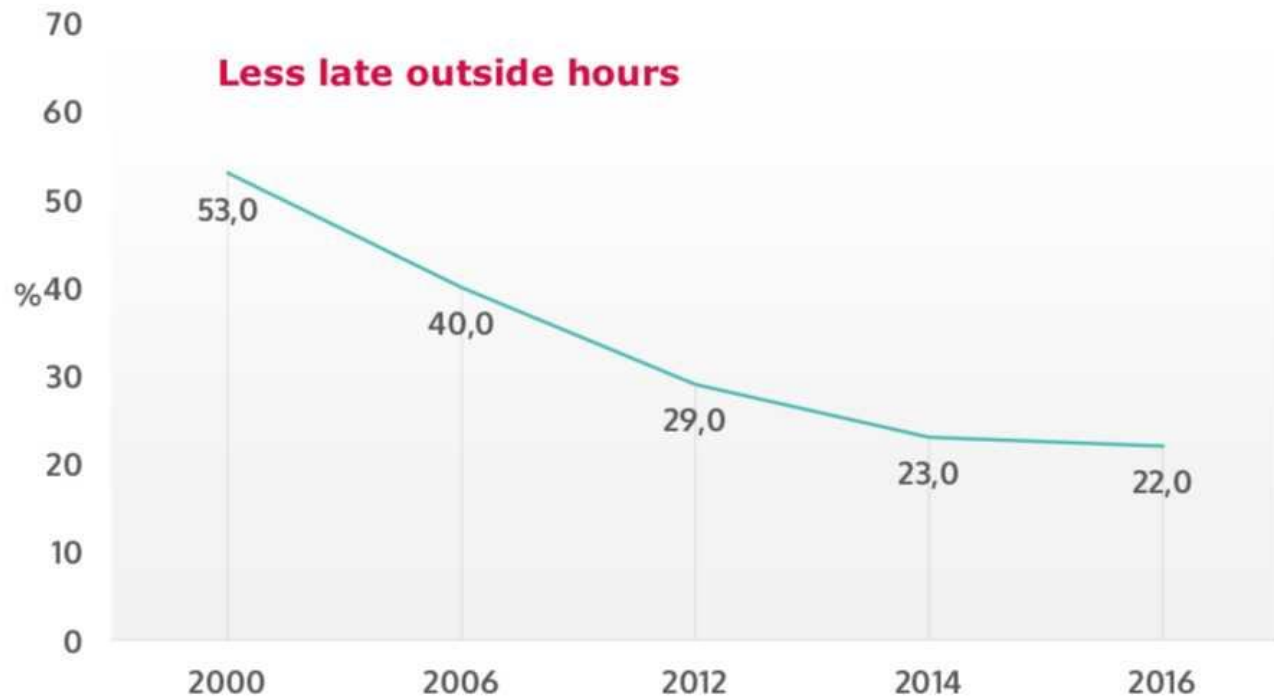
- Children, 12 years old or younger, may not be outside their home after 22:00 pm.
- Children, 13 to 16 years of age, may not be outside their home after 24:00 pm.
- Parents and caregivers have absolute rights to reduce these outdoor hours. These rules are in accordance with the Icelandic Child Protection laws and forbid children to be in public places after the stated hours without adult supervision. These rules can be exempted if children 13 to 16 years of age are on their way home from an official school, sports, or youth centre's activity. The child's birth year rather than its birthday applies.

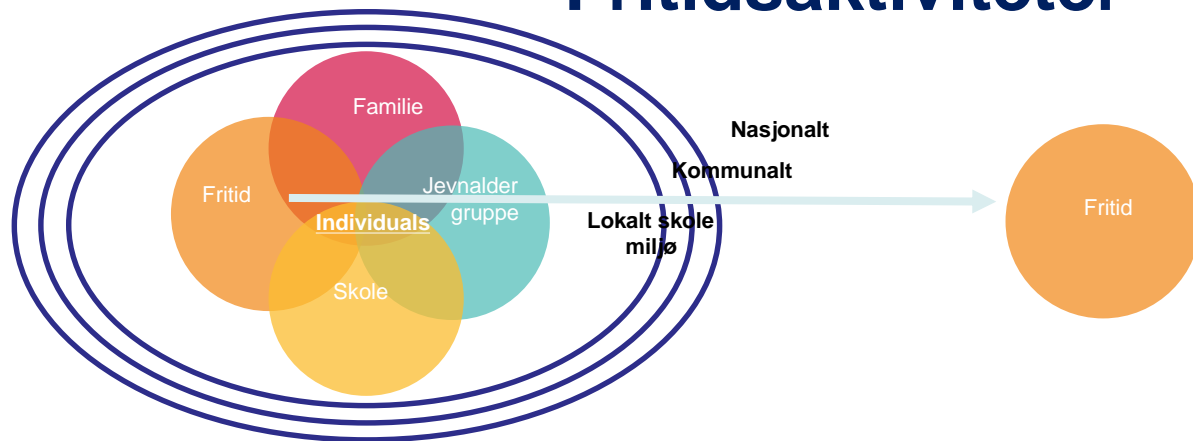
FORELDRAR VERUM SAMTAKA!

Foreldrum er heimil að stytta þærnn tíma en ekki lengja. Þregða má úr of reglu-
num þegar börn eru í fylgd með fullorðnum og börn 13-16 ára eru á heimleið frá
virkisvæðri skóla-, íþrótt- eða aðskilyðsmannu. Aldur miðast við fæðingarár.

Rates of students in 9th and 10th grade who have been outside after 10 pm, 3 times+ in the past week

Risiko- og beskyttelsesfaktorer Fritidsaktiviteter

1. Deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter
2. Gjennomføre "innetider"- foreldrevandringer
3. Hindre gjennomføring av uorganiserte fester/hjemmefester

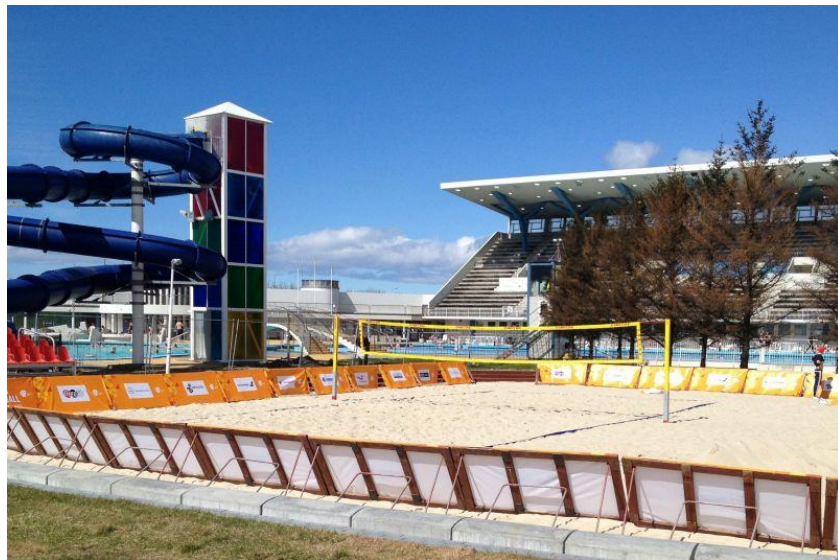
Sportsarenaer i Reykjavik

- 20 sportssentre med alle fasiliteter
- 7 idrettshaller, 1 stor innendørs arena
- 36 små kunstgressbaner, oppvarmet med flomlys
- 9 kunstgressbaner i full størrelse, oppvarmet med flomlys
- 10 fotballbaner og treningsområder i full størrelse
- 2 store golfanlegg
- 9 utendørs skateboard anlegg – 1 innendørs senter
- 2 ishockey anlegg
- 2 skianlegg i byen
- 1 klatreanlegg

The Geothermal beach in Nauthólsvík

Laugardalslaug svømming og spannlegg

Tilskudd til organisasjoner/NGO's i Reykjavik 2018

- Ungdoms- og sportsorganisasjoner 48 mill. Euro
- Kulturelle organisasjoner 14 mill. Euro
- Musikkskoler og skoleband 12 mill Euro
- Ungdomsklubber, etter skoletid aktiviteter i kommunal regi 27 mill Euro
- Fritidskortet 6 mill Euro
- **Totalt tilskudd 107 mill. Euro eller ca. 7 % av Reykjaviks kommunalbudsjett**

Gisli Arni Eggertsson

Municipality Prevention Specialist (ICSRA)

Idrettslagenes rolle

- Viktig sosialiseringarena
- Høy status
- Kommunene subsidierer (fritidskortet)
- Sport har en større rolle i samfunnet
- Inkluderingsarena

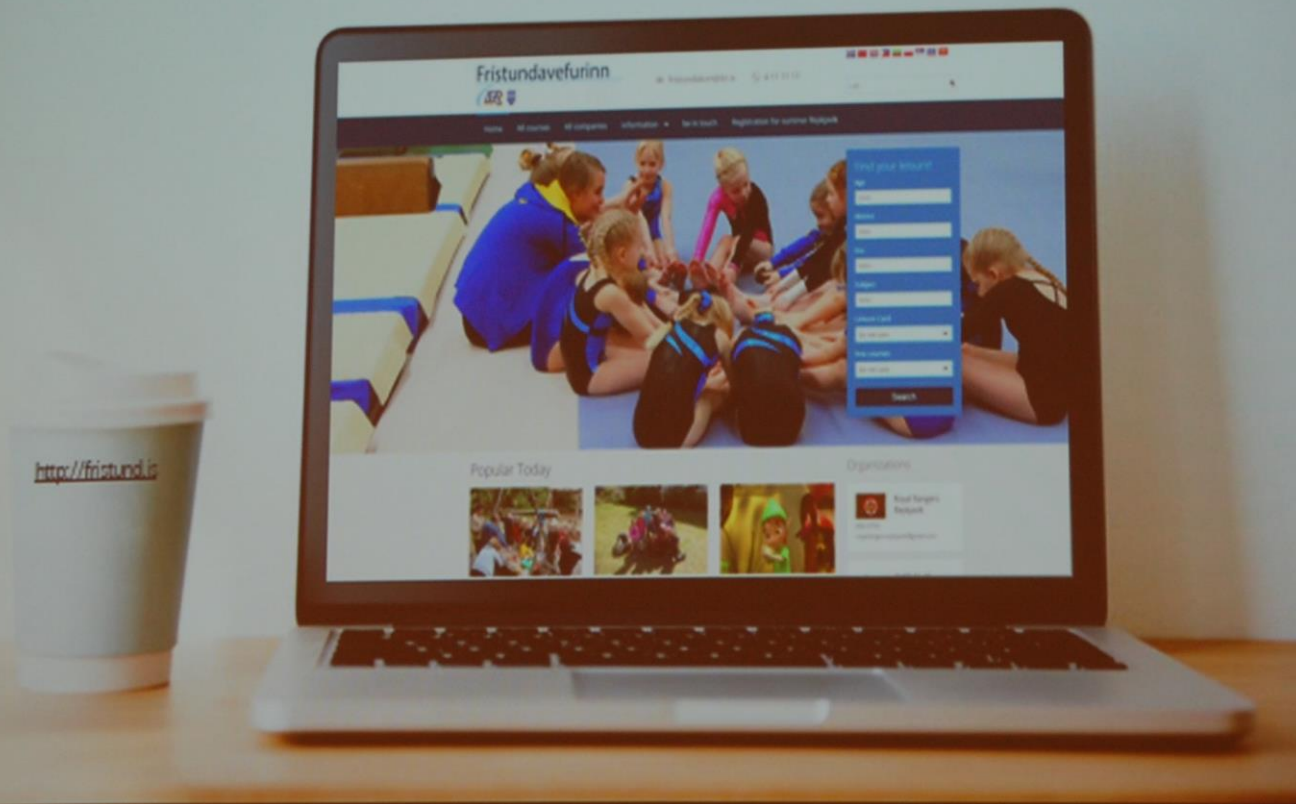

Fritidskortet

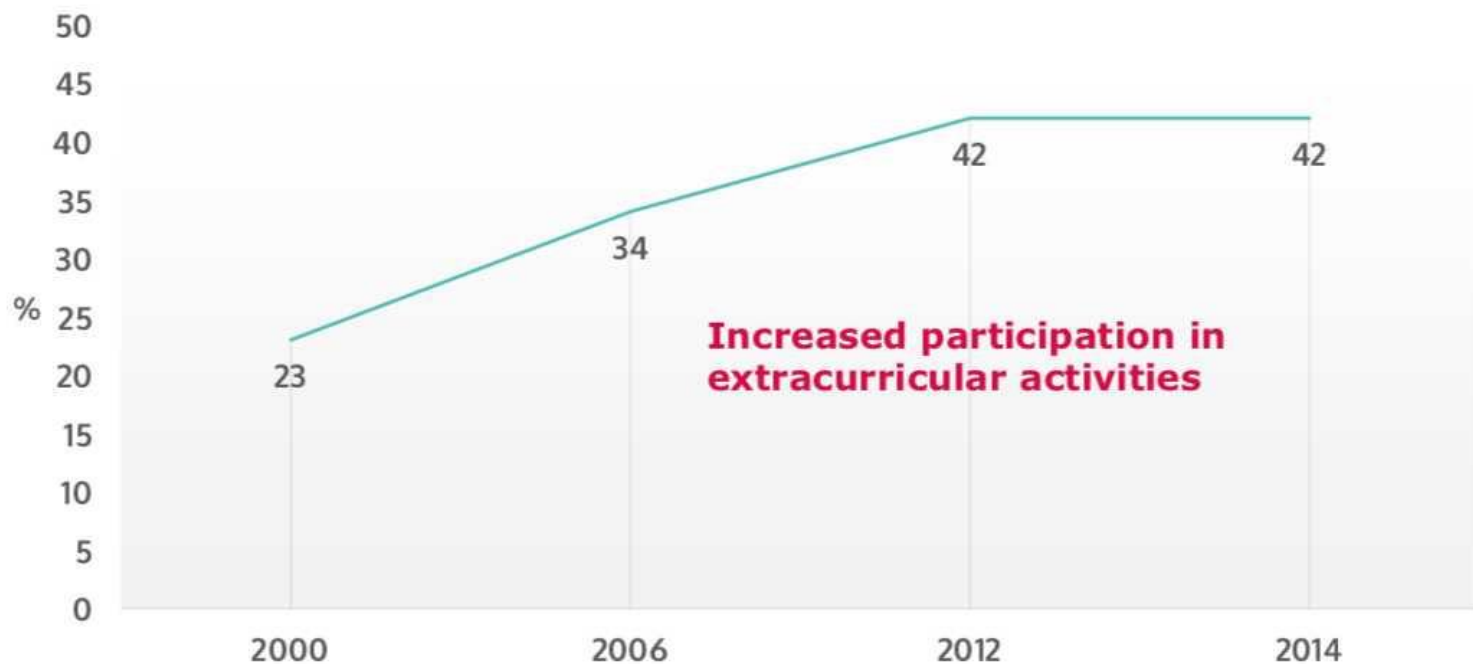
- Startet i Reykjavik i 2007
- Ca. 400 Euro pr. barn
- Alle b/u skal kunne delta i konstruktive fritidsaktiviteter (uavhengig av økonomiske eller sosiale omstendigheter)
- Foreldrene registrerer
- Sportsklubbene har «kontingentkasse» i tillegg

fristund.is – information website about all organized youth activities

Percentage of students in 9th and 10th grade that participate in sports in a sports club four times per week or more

Valur sports club

Samarbeid skole – fritid

Gratis busstransport

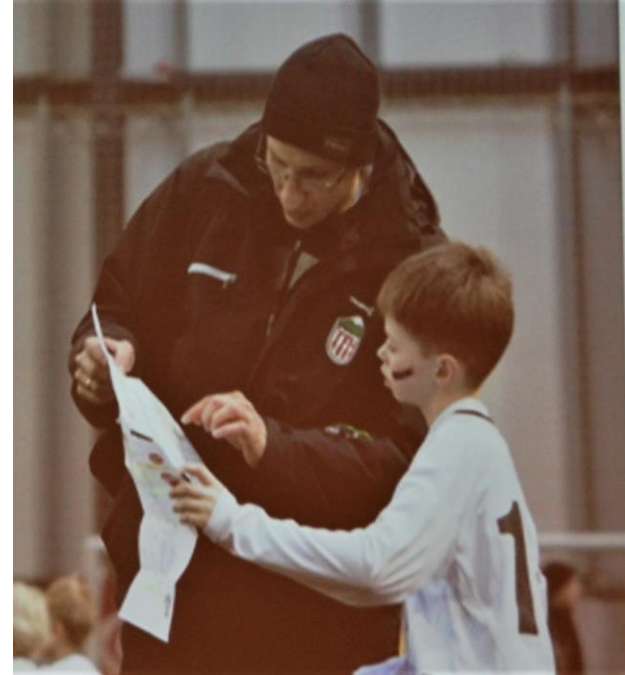
Gunnar Orn Arnarson,
Daglig leder og sjåfør

Valur sports club

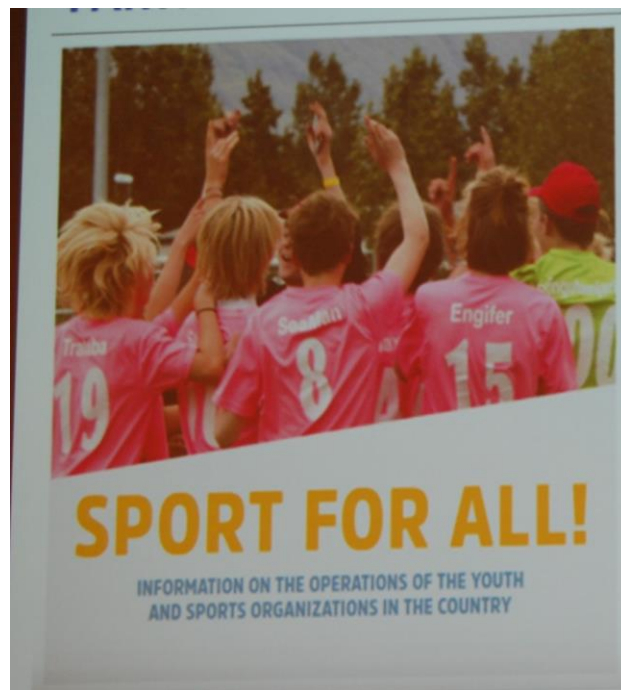
Trenerrollen

- De fleste trenerne er kvalifiserte og har gjennomført trenerutdanning
- Trenerne er lønnet, noen på fulltid
- Stor prosent av barna har kvalifiserte trenere fra deres første treningsdag
- Alle barn skal få et tilbud

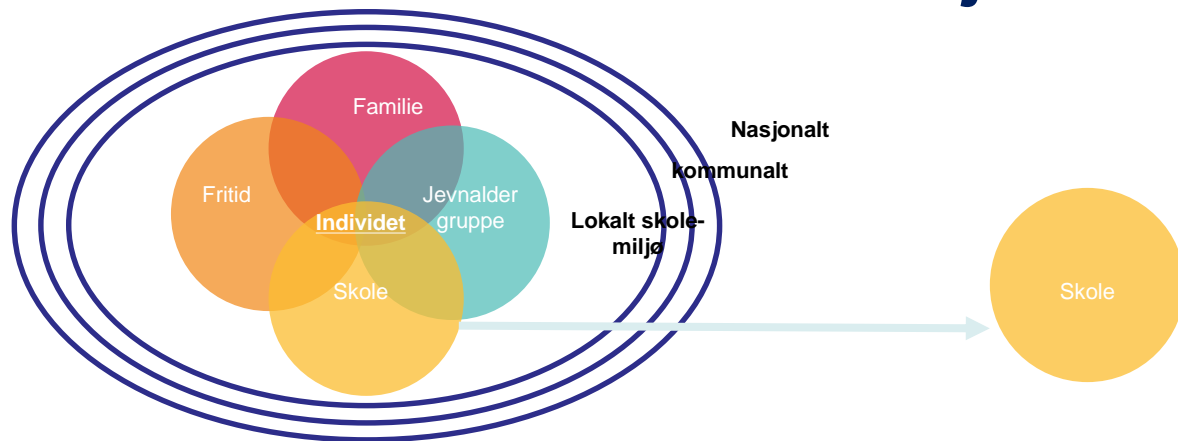

Deltakelse fra ungdommer med utenlansk opprinnelse

- Informasjonsbrosjyre på 6 språk
- Informasjon til foreldre om hva som forventes av dem, sportens rolle i det islandske samfunn, medlemsskap, fritidskort, hvorfor det er viktig å delta
- Prosjektmidler til 5 bydeler for å øke deltakelsen fra minoritetsungdom
- Rollemodeller

Risiko- og beskyttelsesfaktorer Skolemiljø

1. Skape engasjement for skolearbeid og lysten til å studere videre
2. Skole trivsel (positivt skoleklima)
3. Trygg skolehverdag (forebygge mobbing og annen vold)

Home and School – National Parent Organization

Active parents, better schools and better communities

Hrefna Sigurjónsdóttir, General Manager

Forebyggingsdagen

- Arrangeres årlig på Island i regi av Helsedirektoratet
- Formålet er å høre ungdommens stemme vedrørende forebygging (familietid, forebyggende skoleprogram, rusbruk)
- Skape rollemodeller
- Stimulerer til deltakelse
- Informasjon til politikere, regjeringen, foreldre, media

Sigrudur Kristin
Hrafnkelsdottir

Skoleengasjement

- 14-15 åringene på grunnskole og 16-17 åringene på videregående deltar
- Gruppearbeid – elevene diskuterer spørsmål vedr. forebygging
- Deltar i et Internett-spill
- I videoen deltar kjente personer, rollemodeller, personer som verken røyker eller drikker
- Flere skoler setter av hele dagen

Diskusjon - Familietid

1. Hva ønsker du å gjøre mere med familien?
2. Hvorfor skal familien tilbringe så mye tid sammen som mulig?
3. Hva kan du gjøre for å tilbringe mer tid sammen med familien?

Dette er hva tenåringene ønsker å gjøre sammen med foreldrene

- Spise frokost, lunsj, middag sammen
- Se en film
- Spille kort
- Bare snakke
- Lage mat, bake
- Reise, ta en kjøretur
- Sykkeltur
- Feriere sammen

Hvorfor skal familien tilbringe så mye tid sammen som mulig?

- «Det styrker våre relasjoner og gjør oss til bedre venner»
- «Det får oss til å føle oss verdsatt»
- «Vi trenger våre foreldres råd for å ta viktige avgjørelser»
- «Familien er det beste»

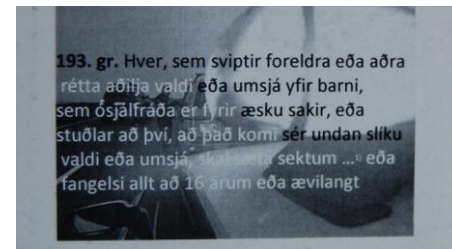
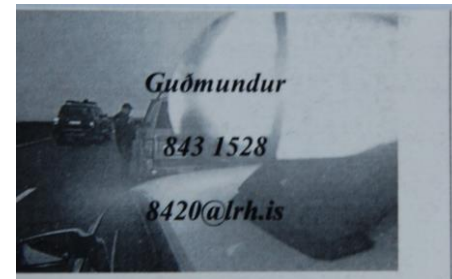
Skolebesøk

- President Guðni Jóhannesson
- Ordføreren i Reykjavik Dagur Bergþóruson Eggertsson
- Presidenten for de nasjonale sports og ungdomsorganisasjonene
- **Besøker utvalgte skoler og diskuterer «forebygging» med elevene**

Politiet i Reykjavík

Forbedret ungdomsmiljø – men fortsatt utfordringer

Forståelse:

- Risikoen for å misbruke rusmidler ikke tilfeldig fordelt i befolkningen
- Atferdsendring vanskelig å oppnå
- Ingen hurtige eller enkle løsninger
- Langsiktig holdningsendring i befolkningen, krever langsiktige intervensjoner på befolkningsnivå

Modellen i et nøtteskall – det kreves samhandling

Hvordan kan det gjøres?

5 veiledende prinsipper

1. Styrke det sosiale miljøet
2. Skolen og nærmiljøet i sentrum
3. Innbyggere må engasjeres og gis myndighet til å ta avgjørelser
4. Samarbeidsteam med forskere, politikere, praktikere og innbyggere
5. Problem og målsetning må henge sammen vha langsiktig innsats og tilstrekkelige ressurser

10 kjerneelementer for implementering

- Styrke nærmiljøets kapasitet
- Iverksette kjerneprosesser
- Gjenta

Styrke nærmiljøets kapasitet

1. Bygg en lokal forebyggingskoalisasjon
2. Sikre finansiering (>5 år)
3. Arrangere folkemøter og skolemøter for å informere om satsingen

Iverksette kjerneprosesser

4. Gjennomføre Ungdata-us
5. Averter nærmiljø-møter. Bruk viktige personer i lokalmiljøet til å «piske inn». Tilby evt. transport, barnevakt o.l
6. Legg fram resultatene fra Ungdata-us (enkelt språk)
7. Samarbeidsgruppa setter 3-4 spesifikke mål

Kjerneprosesser forts.

8. Lokal politikk og profesjonell praksis må samstemmes med målene lokalmiljøet har satt.
9. Inkludere barn og ungdom i det etablerte rusforebyggende miljøet

Gjenta

10. Styrke og forbedre steg 1-3.
Gjenta steg 4-9

Følg oss på nett:

www.korus-sor.no

Facebook.com/Korussor

